

Datum
2020-10-07
Vår referens
Lotta Fröding
Utvecklingssekreterare
lotta.froding@malmö.se

Tjänsteskrivelse

Uppdrag att se över indexeringen av inkomstklasserna som ligger till grund för förskole- och fritidshemsavgifter

STK-2020-138

Sammanfattning

I samband med beslut om nya avgiftsnivåer inför 2020 (STK-2019-1531) gav kommunstyrelsen stadskontoret, förskolenämnden och grundskolenämnden uppdraget att se över indexeringen av inkomstklasser som ligger till grund för förskole- och fritidshemsavgifter.

En utredning som gjorts av förskoleförvaltningen i samarbete med grundskoleförvaltningen visar hur en indexering av den progressiva avgiftsskalan skulle kunna genomföras. Genom att åskådliggöra olika beräkningsexempel visas också vilka ekonomiska konsekvenser detta skulle kunna medföra för vårdnadshavare och nämnder.

En indexjusterad progressiv avgiftsskala innebär att progressiviteten bibehålls genom att inkomstintervallen i den progressiva skalan ökar i nivå med löneutvecklingen i samhället. Det innebär bland annat en årlig höjning av lägsta inkomst för hushållen och en årlig minskning av intäkterna för förskolenämnden och grundskolenämnden.

Stadskontoret bedömer att indexuppräknig av den progressiva avgiftsskalan är möjlig att tillämpas från och med 2021-års avgifter.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen lägger utredningen till handlingarna.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 201012 Uppdrag att se över indexeringen av inkomstklasserna
- Remissvar från förskolenämnden
- Förskolenämnden beslut 200827 § 91 med Särskilt yttrande (V)
- Remissvar från grundskolenämnden

- Grundskolenämnden beslut 200825 § 113 med Särskilt yttrande (V) och (M+C)

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2020-10-12

Kommunstyrelsen 2020-10-14

Beslutet skickas till

Förskolenämnden

Grundskolenämnden

Ärendet

I samband med beslut om nya avgiftsnivåer inför 2020 (STK-2019-1531) gav kommunstyrelsen stadskontoret, förskolenämnden och grundskolenämnden uppdraget att se över indexeringen av inkomstklasser som ligger till grund för förskole- och fritidshemsavgifter. En återrapportering ska ske innan de statliga avgiftsnivåerna för maxtaxa inom förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet ska tas för 2021.

För att kommunen ska få statsbidrag för maxtaxa får kommunen inte ta ut avgifter över det statliga avgiftstaket. Bestämmelser om avgifter för maxtaxa finns i förordningen SFS 2001:160. En ändring i förordningen gjordes år 2015 (SFS2015:153). Då beslutades bland annat att högsta avgiftsgrundade inkomst skulle indexeras årligen. Detta beslut innebar samtidigt att statsbidragen minskas i motsvarande grad. Sedan den 1 juli 2015 har möjligheten funnits för kommunerna att indexreglera inkomsttaket för maxtaxan årligen.

Enligt förordningen SFS 2001:161 kan en kommun som har rätt till statsbidrag enligt förordningen (2001:160,) om statsbidrag till kommuner som tillämpar maxtaxan inom förskola och fritidshemmet, också få statsbidrag till kostnader för kvalitetssäkrade åtgärder i förskola och pedagogisk omsorg, öppen förskola och fritidshem.

För Malmö stad uppgår år 2020 statsbidraget för maxtaxa till cirka 80 mnkr och statsbidraget för kvalitetssäkrade åtgärder till cirka 19 mnkr. Sedan år 2015, då indexeringsregleringen infördes, har statsbidraget för maxtaxa minskat med cirka 37 mnkr för Malmö stad. Statsbidraget för kvalitetssäkrade åtgärder har ökat marginellt.

Avgiftsnivåer för maxtaxa

För kommuner som tillämpar maxtaxa är nivån på avgiften för barn i förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg reglerad. Hur mycket hushållet maximalt ska betala baseras på en procentsats av hushållets samlade inkomst upp till ett inkomsttak.

I förskolan är avgiften per månad högst tre, två respektive en procent av hushållets avgiftsgrundade inkomst för det första, andra respektive tredje barnet. I fritidshemmet är avgiften per månad högst två, en respektive en procent av hushållets avgiftsgrundade inkomst för det första, andra respektive tredje barnet. Från och med det fjärde barnet i hushållet får ingen avgift tas ut.

Malmö progressiva avgiftsskala för barnomsorgsavgifter

Malmö stad tillämpar utöver regelverket för maxtaxan även en progressiv avgiftsskala¹ som ger lägre avgifter jämfört med den statliga avgiftsskalan för hushåll med en inkomst upp till 35 000 kronor per månad. Hushåll med en månadsinkomst upp till 10 000 kronor betalar ingen avgift. Den progressiva inkomst-, avgiftsskalan har inte förändrats sedan den infördes. Effekten av progressiviteten har därmed minskat med de efterhand högre genomsnittliga inkomsterna. Nedan framgår nuvarande avgiftstabell.

Avgiftstabell

Inkomstklass	Förskola/annan pedagogisk verksamhet			Fritidshem/annan pedagogisk verksamhet		
	Andel av hushållets bruttoinkomst			Andel av hushållets bruttoinkomst		
	1:a barnet	2:a barnet	3:e barnet	1:a barnet	2:a barnet	3:e barnet
Bruttoinkomst, kr per månad						
10 001 – 15 000	0,90%	0,60%	0,30%	0,60%	0,30%	0,30%
15 001 – 20 000	1,50%	1,00%	0,50%	1,00%	0,50%	0,50%
20 001 – 25 000	2,40%	1,60%	0,80%	1,60%	0,80%	0,80%
25 001 – 30 000	2,70%	1,80%	0,90%	1,80%	0,90%	0,90%
30 001 – 35 000	2,85%	1,90%	0,95%	1,90%	0,95%	0,95%
35 001 –	3,00%	2,00%	1,00%	2,00%	1,00%	1,00%
Högsta avgift per månad	1 478 kr	986 kr	493 kr	986 kr	493 kr	493 kr

Indexberäkning av den progressiva avgiftsskalan och konsekvenser för hushållen.

En utredning har gjorts i samarbete mellan förskoleförvaltningen och grundskoleförvaltningen. Denna visar konsekvenserna av två olika scenarios. I scenario 1 framgår hur inkomstintervallet hade förändrats om avgifterna för år 2020 räknats upp med det senaste årets förändrade index. I scenario 2 framgår hur det hade sett ut om avgifterna räknats upp från året då indexeringen av lönetaket infördes.

I beräkningarna har det inkomstindex som beräknas av Pensionsmyndigheten och fastställs av Regeringen använts. Inkomstintervallen har räknats upp med detta index och avrundats till närmsta 100-tal kr.

¹ Progressiv avgiftsskala: innebär att avgiften i procent ökar med inkomstens storlek.

Förändringen av inkomstintervallen framgår av denna tabell:

Inkomstklasser, bruttoinkomst (kr per månad)		
Avgifter år 2020	Scenario 1, Uppräkning 1 år	Scenario 2, Uppräkning 5 år
10 001 - 15 000	10 401 - 15 600	11 701 - 17 600
15 001 - 20 000	15 601 - 20 800	17 601 - 23 500
20 001 - 25 000	20 801 - 26 000	23 501 - 29 300
25 001 - 30 000	26 001 - 31 200	29 301 - 35 200
30 001 - 35 000	31 201 - 36 400	35 201 - 41 100
35 001 -	36 401 -	41 101 -

Scenario 1

Indexuppräkning för det senaste året ² innebär att den progressiva skalan omfattar inkomster upp till 36 400 kr och att hushåll med månadsinkomst upp till 10 400 kr inte betalar någon avgift.

Scenario 2

Om i stället avgiftsskalan hade indexuppräknats från år 2015, det år då indexeringen av lönetaket infördes, hade den progressiva skalan i stället omfattat inkomster upp till 41 100 kr och hushåll med månadsinkomst upp till 11 700 kr skulle inte behöva betala avgift.

Ekonomiska konsekvenser för de pedagogiska nämnderna

Beräkningar visar att om en indexering av avgiftsskalan tillämpats för det senaste året, scenario 1, hade detta medfört en minskning av avgiftsintäkterna för Malmö stad med cirka 0,8 mnkr. Om indexuppräkning av avgiftsskalan hade tillämpats sedan 2015, scenario 2 - då indexeringen av lönetaket infördes, hade avgiftsintäkterna minskat med cirka 4,4 mnkr. Cirka 68 procent av avgifterna avser förskoleverksamhet och 32 procent avser fritidshemsverksamhet.

Nämndernas yttrande

Tjänsteskrivelsen bygger på förskolenämndens och grundskolenämndens yttranden som är identiska då utredningen gjorts gemensamt.

Nämnderna anser att ett eventuellt beslut om införande av en indexering av den progressiva avgiftsskalan bör gälla från 1 januari 2021 eller senare.

Förskolenämnden och grundskolenämnden vill även understryka vikten av att berörda nämnder blir kompenserade för uteblivna intäkter vid ett dylikt beslut.

Förskolenämnden:

V har lämnat ett särskilt yttrande.

Grundskolenämnden:

² Inkomstindexförändring 2019-2020

M och C har lämnat särskilt yttrande

V har lämnat ett särskilt yttrande

Stadskontorets bedömning och slutsats

Stadskontoret instämmer med förskolenämnden och grundskolenämndens utredning som visar att den progressiva avgiftsskalan med hushållsinkomst upp till högsta nivån i den progressiva skalan kan införas genom att använda det löneindex som fastställs av Regeringen och beräknas av Pensionsmyndigheten.

Malmö stad står inför stora ekonomiska utmaningar de närmsta åren. Stadskontoret bedömer dock de ekonomiska konsekvenserna av en indexuppräknad progressiv avgiftsskala som relativt små för nämnderna, men av stort värde för hushåll med låga inkomster. Stadskontoret gör bedömningen att indexuppräkning av den progressiva avgiftsskalan är möjlig att tillämpa från och med 2021-års avgifter. Indexuppräknningen föreslås beräknas som kvoten mellan inkomstindex för avgiftsåret och året före. Beloppen bör avrundas till närmsta 100-tals kr.

Frågan om ekonomisk kompensation till nämnderna omfattas inte av detta uppdrag och behandlas inte heller i samband med besluten om avgifter. Denna fråga hanteras inom den ordinarie budgetprocessen och har därför lyfts vid budgetberedningen av Malmö stads budget.

Ansvariga

Heléne Norberg Direktör

Daniel Olsson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör